

**KOMISIJA ZA IZBOR NASTAVNIKA/CE U AKADEMSKO ZVANJE DOCENTA/ICE
ZA OBLAST RIMSKO PRAVO**

Prof. dr. sc. Zdravko Lučić, predsjednik

Prof. em. dr. sc. Enes Durmišević, član

Prof. dr. sc. Tomislav Karlović, član

**UNIVERZITET U SARAJEVU
PRAVNI FAKULTET**

Broj:

01-502/23

Datum;

10.3.

2023 god.

**UNIVERZITET U SARAJEVU – PRAVNI FAKULTET
VIJEĆU PRAVNOG FAKULTETA**

- ovdje

Sarajevo, 10. 3. 2023. godine

PREDMET: *Izveštaj Komisije za izbor u akademsko zvanje docenta/ice za oblast rimsko pravo, dostavlja se –*

(I) Podaci o objavljenom natječaju i formiranju Komisije

Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet na osnovu usvojenog Dinamičkog plana potreba za raspisivanje natječaja za izbor u zvanja u akademskoj 2022/23. godini (redni broj 4. Dinamičkog plana potreba za raspisivanje natječaja za izbor u studijskoj 2022/23. godini usvojenog Odlukom br. 01-1659/22 od 14. 9. 2022. godine), nakon suglasnosti Senata Univerziteta u Sarajevu, broj 01-2-30/23 od 25. 1. 2023. godine, a u skladu sa člankom 121 Zakona o visokom obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 36/22) (dalje: ZVO/22) i člankom 201 Statuta Univerziteta u Sarajevu broj: 01-1093-3-1/18 od 28. 11. 2018. godine (dalje: Statut) raspisao je natječaj za izbor u akademsko zvanje za oblast rimsko pravo – jedan (1) nastavnik/ica u zvanju docenta/ice, puno radno vrijeme.

Natječaj je objavljen u dnevnom listu "Dnevni avaz" od 7. 2. 2023. godine, službenim internet adresama Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu (<https://www.pfsa.unsa.ba/pf/category/konkursi-i-oglas/>) i Univerziteta u Sarajevu (<https://www.unsa.ba/konkursi>).

U predviđenom roku za podnošenje prijava na natječaj se prijavio jedan (1) kandidat za izbor u zvanje docenta.

Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet – Obala Kulina bana 7, 71000 Sarajevo - Bosna i Hercegovina
Telefon: +387 (0)33 206-350 (centrala); +387 (0)33 206-355 (fax)
www.pfsa.unsa.ba

Na osnovu članka 123, stavak (1) i stavak (2) ZVO/22 i članka 205, stavak (1) Statuta, Vijeće Pravnog fakulteta je na prijedlog *Katedre za pravnu historiju i komparativno pravo*, na sjednici održanoj 8. 3. 2023. godine donijelo Odluku o imenovanju Komisije za izbor jednog nastavnika/ice u zvanju docenta/ice na oblasti rimsko pravo u sastavu:

1. Dr. sc. Zdravko Lučić, redovni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, za oblast *rimsko pravo*, predsjednik;
2. Dr. sc. Enes Durmišević, *professor emeritus* Univerziteta u Sarajevu, umirovljeni redovni profesor za oblast *pravna historija*, član;
3. Dr. sc. Tomislav Karlović, redovni profesor Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, za oblast *rimsko pravo*, član

Na osnovu Odluke o imenovanju Komisije za izbor broj 01-265-1/23 od 8. 3. 2023. godine zadatak Komisije je da podnese pisani Izvještaj s prijedlogom Vijeću Pravnog fakulteta u Sarajevu, a u skladu sa tekstom raspisanog natječaja u roku 30 dana od dana imenovanja.

Komisija je zaprimila jednu prijavu za izbor u akademsko zvanje docent za oblast *rimsko pravo*. Prijavu je podnio dr. sc. Mirza Hebib, viši asistent na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Stručna služba je u skladu s člankom 204 Statuta u pisanoj formi potvrdila kako je prijava kandidata Hebiba pravovremena i uredna u skladu s uvjetima natječaja. Konstatirano je kako je kandidat uz prijavu dostavio dokumente kako slijedi:

1. Biografiju;
2. Bibliografiju, koja uključuje popis objavljenih knjiga, znanstvenih i stručnih radova, kao i 17 (sedamnaest) radova objavljenih od posljednjeg izbora u zvanje;
3. Rodni list;
4. Uvjerenje o državljanstvu;
5. Diplome (prvi ciklus, drugi ciklus i specijalistički studij), Uvjerenje o završenom trećem ciklusu studija na Univerzitetu u Sarajevu i drugu dokumentaciju o stečenom obrazovanju;
6. Potvrdu Univerziteta u Sarajevu – Pravnog fakulteta br. 01-136/23 od 30. 01. 2023. o provedenim izbornim periodima u zvanju asistenta i višeg asistenta;
7. Dokaze o priznanjima i nagradama;
8. Potvrde o studijskim boravcima;
9. Doktorsku disertaciju u PDF formatu snimljenu na CD-u;
10. Različite potvrde ili kopije dokumenata o projektnim i drugim relevantnim angažmanima za vrijeme izbornog perioda.

Nakon što je razmotrila prijavu i predloženu dokumentaciju prijavljenog kandidata, Komisija u skladu s člankom 124 ZVO/22 i člankom 205, stavak (5) Statuta Univerziteta u Sarajevu podnosi:

IZVJEŠTAJ

1. Uvjeti za izbor nastavnika u zvanje docent

Komisija konstatira kako je članak 176 ZVO/22 propisao kako svi članovi akademskog osoblja koji su izabrani u akademsko zvanje prema odredbama zakona koji je prestao važiti stupanjem na snagu ZVO/22 zadržavaju pravo da budu izabrani u isto ili više akademsko zvanje prema uvjetima propisanim ranijim zakonom. U skladu s tim, osobito uzimajući u obzir da još uvijek nisu doneseni podzakonski provedbeni akti ZVO/22, uključujući Smjernice, te izmjene i dopune Statuta Univerziteta u Sarajevu, Komisija će uvjete za izbor u akademsko zvanje cijeniti u skladu s odredbom članka 96, stavak (1), točke d) Zakona o visokom obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 33/17) (dalje: ZVO/17) i članka 194, stavak (1), točke d) Statuta, gdje su kao uvjeti za izbor nastavnika u zvanje docenta propisani:

- a) stupanj doktora znanosti u datoj oblasti;
- b) najmanje tri znanstvena rada objavljena u priznatim publikacijama koje se nalaze u relevantnim znanstvenim bazama podataka;
- c) pokazane nastavničke sposobnosti.

U skladu s člankom 102, stavak (2) ZVO/17 objavljeni radovi, knjige i rezultati vlastitih istraživanja u primjeni, projekti i drugo se vrednuju samo ukoliko su nastali u vremenu od posljednjeg izbora u zvanje, tako da će u konkretnom slučaju Komisija, uzimajući u obzir da je u pitanju akademsko napredovanje, cijeniti uvjete od posljednjeg izbora u zvanje višeg asistenta (2020.).

2. Osnovni biografski i akademski podaci kandidata

Mirza Hebib (1992.) je viši asistent na oblasti *rimsko pravo* na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Dubrovniku. Zvanje *bakalaureata prava* stekao je 2015. godine, a *magistra prava* 2017. godine na Pravnom fakultetu u Sarajevu. Prvi ciklus studija završio je s prosječnom ocjenom 9,7, a drugi ciklus na *Katedri za pravnu historiju i komparativno pravo* s prosječnom ocjenom 10,00. Kao najbolji student prvog ciklusa i jedan od

najboljih studenata drugog ciklusa studija dobitnik je dvije *Zlatne značke Univerziteta u Sarajevu*. U akademskoj 2021/22. godini završio je poslijediplomsku specijalizaciju iz rimskog prava na Institutu za rimsko pravo i prava istočnog Mediterana Pravnog fakulteta Sveučilišta La Sapienza u Rimu (*Istituto di diritto romano e dei diritti dell'Oriente mediterraneo, Facoltà di Giurisprudenza, Università di Roma La Sapienza*). Na Pravnom fakultetu u Sarajevu završio je doktorski studij prava s prosječnom ocjenom 10,00, na smjeru *pravno-historijskom i komparativno-pravnom*, obranivši doktorsku disertaciju pod nazivom “Plodouživanje (*ususfructus*): primjena rimskog koncepta u dubrovačkom pravu” dana 10. 12. 2022. godine. Time je stekao titulu *doktora pravnih znanosti*.

Znanja i vještine usavršavao je i na razmjenama i boravcima na Sveučilištu Roehampton u Londonu (2014.), Pravnom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani (2019.), Sveučilištu Magna Graecia u Catanzaru (2022.) i na Europa institutu Sveučilišta Saarland u Saarbrückenu (2022.). Završio je nekoliko akreditiranih programa cjeloživotnog učenja, među ostalim programe *Academia Ragusina - Cultus civilis de occassu imperii Romani usque ad artem imprimendi inventam* europske udruge *Euroclassicae*; *Minorities in democracy* na Sveučilištu Bicocca u Milanu, *Introduzione allo studio del diritto italiano* na Sveučilištu u Rijeci i Program pedagoškog obrazovanja i jačanja kompetencija akademskog osoblja u organizaciji Univerziteta u Sarajevu – TRAIN.

Tijekom studija bio je angažiran kao demonstrator na *Katedri za pravnu historiju i komparativno pravo*. Aktivno je participirao u radu ELSA-e (*European Law Students' Association*), najveće udruge studenata prava i mladih pravnika u Europi. Obnašao je dužnosti predsjednika lokalne i nacionalne grupe - ELSA Sarajevo i ELSA Bosna i Hercegovina, gdje je u okviru trogodišnjeg angažmana realizirao veliki broj međunarodnih projekata. Jedan je od osnivača i bivši voditelj projekta *Sarajevo Summer Law School*.

Po završetku prvog ciklusa studija radio je u Službi za pravne poslove i zastupanje javnog poduzeća BH Telecom d.d. Sarajevo. Odlukom Senata Univerziteta u Sarajevu u studenom 2016. godine izabran je u zvanje asistenta za oblast *rimsko pravo*. U rujnu 2020. godine izabran je u zvanje višeg asistenta.

Uz dvije *Zlatne značke*, za dosadašnji rad, dobio je Priznanje za doprinos razvoju, podizanju kvaliteta i ugleda Pravnog fakulteta u Sarajevu povodom 70te godišnjice osnivanja Fakulteta, istraživačku stipendiju Ministarstva obrazovanja Republike Slovenije, stipendiju za izvrsnost i stipendiju za znanstveno-istraživački boravak Fondacije Konrad Adenauer, *DAAD Leonhard Euler* istraživačku stipendiju, ERASMUS+ stipendiju. Dobitnik je nagrade za najbolji projekt u okviru programa *Heart of Human Rights* Sveučilišta Roehampton u Londonu. Dobitnik je

Priznanja Udruženja studenata Pravnog fakulteta u Sarajevu kao najbolji asistent Pravnog fakulteta za rad sa studentima tijekom pandemije COVID-19.

Aktivan je član europske romanističke udruge *Societas pro iure Romano* sa sjedištem u Sofiji, a kao istraživač i član je Vatikanske apostolske biblioteke (*Biblioteca Apostolica Vaticana*). Član je upravnog odbora Alumni kluba Fondacije Konrad Adenauer u Bosni i Hercegovini (u mandatnom periodu 2021/23.) i član je upravnog odbora javne ustanove Muzej Sarajeva (u mandatnom periodu 2022/26.).

Kao istraživač, suradnik ili konzultant bio je uključen u više znanstvenih i stručnih projekata. Participirao je kao član radnih grupa za izradu politika i strategija stanovanja za mlade na području Federacije BiH. Za švedski *Olof Palme Centar* obavljao je dužnost projektnog evaluatora. Participirao je u radu *Ekspertne radne grupe za analizu zakonskih rješenja u znanstveno-istraživačkoj i umjetničko-istraživačkoj oblasti u Kantonu Sarajevo* i izradu teksta prijedloga poboljšanja i harmonizacije sa europskim smjernicama i UNESCO-ovim preporukama o znanosti i *Ekspertne radne grupe za izradu smjernica Strategije znanosti Kantona Sarajevo*.

Objavio je više znanstvenih radova iz rimskog prava, komparativnog privatnog prava i pravne povijesti te veći broj eseja, prikaza, komentara i drugih znanstveno-popularnih priloga. Jedan je od suautora dvojezične znanstvene monografije o Pravosudnoj palači u Sarajevu, gdje je na temelju arhivskog istraživanja kontekstualizirao povijest palače kroz povijest suda i sudovanja u Sarajevu.

Recenzirao je priloge za sveučilišni časopis *Pregled – časopis za društvena pitanja*.

Izlagao je na većem broju znanstvenih i stručnih konferencija i skupova u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Italiji, Sloveniji, Srbiji, Bugarskoj i Belgiji. Održao je i nekoliko javnih predavanja, u okviru kojih su izdvojena izlaganja "Youth, education and the Western Balkans" u okviru *Rome International Seminar* na Sveučilištu Roma Tre u Rimu; predavanje "Diritto Privato in Bosnia ed Erzegovina durante l'amministrazione Austro-Ungarica (1878-1918)" u okviru serije predavanja na Sveučilištu Magna Graecia u Catanzaru; predavanje na temu "Lo sviluppo del diritto funerario nel diritto romano" na Odjelu za antičke studije Sveučilišta La Sapienza u Rimu, te javno predavanje na temu "Dubrovački statut i koncept slobode" u organizaciji Znanstvene knjižnice u Dubrovniku povodom obilježavanja 750 godina donošenja Dubrovačkog statuta.

Na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu sudjelovao je u realizaciji nastavnih aktivnosti na prvom i drugom ciklusu studija, uključujući obvezne i izborne predmete (*Institucije rimskog prava, Rimsko pravo I, Rimsko pravo II, Osnove europskog privatnog prava, Moderne pravne kodifikacije, Rimsko pravna kultura, Ius commune*). Obavljao je i mnoštvo dužnosti i zadataka izvan nastavnog i znanstvenog rada na Pravnom fakultetu (npr. tajnika Katedre, koordinadora

Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet – Obala Kulina bana 7, 71000 Sarajevo - Bosna i Hercegovina

Telefon: +387 (0)33 206-350 (centrala); +387 (0)33 206-355 (fax)

www.pfsa.unsa.ba

drugog ciklusa studija na Katedri, ali i člana različitih stalnih i *ad hoc* komisija formiranih za obavljanje osnovne djelatnosti Fakulteta).

3. Znanstveno-istraživački rad, stručni i profesionalni rad kandidata

3.1. Uvodna napomena i radovi do posljednjeg izbora u zvanje

Komisija će dati kraći prikaz i ocjenu radova kandidata nastalih/objavljenih nakon posljednjeg izbora u zvanje višeg asistenta (u rujnu 2020.) godine. Uz radove koji će biti predmet ocjene Komisije u nastavku, ističemo kako je u bibliografiji kandidata vidljivo kako je do 2020. godine objavio i sljedeće radove, od čega su dva znanstvena rada nastala još u razdoblju kada je kandidat bio student preddiplomskog studija prava, čime je vrlo rano iskazivao afinitet za bavljenje znanstveno-istraživačkim radom.

1. ***Pravosudna palata: Elaborat zaštite fasadnog platna (s: Prilog povijesti sudstva i sudova u Sarajevu) / Judicial palace: Study on protection of building's facade (with: Historical report on judiciary and courts in Sarajevo)***, Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet / University of Sarajevo – Faculty of Law, 2020., str. 200 (monografija, znanstvena, suautorstvo s Akšamija L., Akšamija, A., Avdić, Dž.)
2. ***Put do pobjede na izborima – o aktualnosti antičkih savjeta u moderno doba***, Pregled – časopis za društvena pitanja, god. LXI, br. 1/20, Sarajevo, 2020., str. 143-146 (prikaz).
3. ***The Advantages of Alternative Dispute Resolution – book of abstracts***, University of Sarajevo – Faculty of Law, Sarajevo, 2019., str. 110 (uredništvo publikacije).
4. ***Codex diplomaticus regni Bosnae***, Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, sv. 37, Zagreb, 2019., str. 205-207 (esej).
5. ***Prednosti alternativnog rješavanja sporova***, Pravna misao, sv. 7-8/19, Sarajevo, 2019., str. 103-107 (izvješće, suautorstvo s Ruhotina, A., Pruščanović, K.).
6. ***Izazovi i perspektive u obrazovanju studenata o ljudskim pravima***, Pravna misao, sv. 1-2/19, Sarajevo, 2019., str. 90-95 (izvješće, suautorstvo s Trkulja, A.).
7. ***Položaj i značaj otoka Mljet u razdoblju rimske uprave***, Acta Illyrica, sv. 2, Sarajevo, 2018., str. 41-60 (članak, izvorni znanstveni).
8. ***Dubrovački Srbokatolički pokret – kroz povijesnu prizmu***, Pregled – časopis za društvena pitanja, god. LIX, sv. 1/18, Sarajevo, 2018., str. 165-169 (prikaz).

9. *Primjena instituta rimskog prava u cilju materijalnog osiguravanja ženskih srodnika u zakonskom nasljeđivanju srednjovjekovnog Dubrovnika*, Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, sv. LX, Sarajevo, 2017., str. 83-107 (članak, izvorni znanstveni).
10. *Uloga Ustavnog suda socijalističke Republike Bosne i Hercegovine u procesu političke pluralizacije*, u: Kamberović, H. (ur.), Prilozi historiji Bosne i Hercegovine u socijalističkoj Jugoslaviji, UMNIS Sarajevo, 2017., str. 255-296 (poglavlje u zborniku, izvorni znanstveni, suautorstvo s Išerić, H.).
11. *Izazovi i perspektive reforme visokog obrazovanja u Kantonu Sarajevo*, Sveske za javno pravo, sv. 29, Sarajevo, 2017., str. 17-26 (članak, pregledni znanstveni).
12. *Hate Crimes in Western Balkan States and the Process of Harmonization with the EU Law*, u: Conference Proceedings – Conference on Hate Crimes in South-East Europe, 2016., Faculty of Criminal Justice, Criminology and Security Studies University of Sarajevo and OSCE, Sarajevo, 2017., str. 13-46 (poglavlje u zborniku, izvorni znanstveni, suautorstvo s Išerić, H.).
13. *Sukob i suživot: pravni sistemi jugoistočne Europe u XIX. i XX. stoljeću*, Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, sv. LX, Sarajevo, 2017., str. 417-421 (prikaz).
14. *Rimsko pravo – temelj europskog privatnog prava*, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 54, br. 3, Split, 2017., str. 773-775 (prikaz).

Komisija u nastavku daje prikaz i ocjenu znanstvenih radova, uključujući doktorsku disertaciju kandidata, nastalih i objavljenih nakon posljednjeg izbora u zvanje.

3.2. Doktorska disertacija kandidata: Plodouživanje (*ususfructus*): primjena rimskog koncepta u dubrovačkom pravu

Kandidat je 10. 12. 2022. godine na Pravnom fakultet u Sarajevu obranio doktorsku disertaciju pod nazivom “Plodouživanje (*ususfructus*): primjena rimskog koncepta u dubrovačkom pravu”. Disertacija je rezultat višegodišnjeg istraživanja, a napisana je pod mentorstvom prof. dr. sc. Henrika-Rika Helda, izvanrednog profesora Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i prof. dr. sc. Zdravka Lučića, predsjednika ove Komisije. Iako je predsjednik Komisije u svojstvu jednog od mentora upoznat sa sadržajem predmetne disertacije, Komisija je izvršila uvid u istu te će u nastavku istaknuti ključne doprinose.

Disertacija je napisana na 391 stranici, a u sadržajnom smislu sadrži uvod (devet stranica), zaključak (pet i pol stranica) te tri glave podijeljene na manja poglavlja i potpoglavlja. Prva se glava bavi recepcijom rimskog prava i razvojem dubrovačkog prava, tj. prava dubrovačke komune i kasnije države (Republike) u europskom kontekstu na općenitoj razini, u drugoj glavi se razrađuje koncept plodouživanja u rimskom pravu i rimskoj pravnoj tradiciji, te se u trećoj glavi, moglo bi se reći središnjoj u tematskom smislu, analizira plodouživanje u dubrovačkom pravu. U doktorskoj disertaciji postoji ukupno 1080 bilješki (fusnota), u kojima je citirano ukupno 8 jedinica antičkih rimskih izvora (151 latinski fragment), 108 jedinica objavljenih i neobjavljenih jedinica izvora dubrovačkog prava, 9 suvremenih sudskih odluka i jedno mišljenje ministarstva, te 524 jedinice literature (monografija, članaka itd.).

U prvom dijelu prikazana je recepcija rimskog prava u Europi te razvoj dubrovačkog prava u europskom kontekstu. Polazi se od općeprihvaćene važnosti rimskog prava za razvoj prava u Europi, te se uzimaju različite opće društvene okolnosti koje su utjecale na recepciju. Problematici se prilazi multidimenzionalno, odnosno uz uzimanje u obzir različitih shvaćanja u konceptualnom, ali i povijesnom smislu. Navedeno zapravo predstavlja širi kontekst razvoja prava dubrovačke komune u kojemu je europski razvoj doživio svojevrsnu lokalnu refleksiju. Prezentirana je sustavna i pregledna geneza dubrovačkog prava, uzevši u obzir najraniji povijesni razvoj dubrovačke komune u kasnoj antici i ranom srednjem vijeku, pa sve do utrućuća dubrovačkog pravnog poretka početkom 19. stoljeća. Na lokalnoj razini valoriziran je utjecaj društvenih fenomena na pravni razvoj, posebice gospodarski razvoj, uloga Katoličke Crkve te (postupno sve više dostupno i rašireno) pravno obrazovanje. U drugom dijelu rada pozornost je posvećena konceptu plodouživanja (*ususfructus*) u rimskom pravu i rimskoj pravnoj tradiciji. Najprije je obrađen pojam i pravna priroda plodouživanja. Zatim je fokus usmjeren na povijesnu transformaciju instituta, primarnu funkciju i naknadni razvoj, uključujući rimsko pravo, ali i srednjovjekovnu civilistiku. Istaknute su određene posebnosti u znanstvenom pristupu tijekom srednjeg vijeka, gdje se dogodilo svojevrsno odstupanje od klasičnih rimskih shvaćanja. U konačnici, u procesu apstraktne generalizacije izdvojena su temeljna obilježja plodouživanja izgrađena kroz rimsko pravo i rimsku pravnu tradiciju, kao predložak na čijem temelju je ispitivana usklađenost odgovarajućih koncepata u dubrovačkom pravu. Treći dio rada obrađuje plodouživanje u dubrovačkom pravu. Najprije su uzete u obzir okolnosti primjene plodouživanja (u svim relevantnim pojavnostima) u dubrovačkom pravu. Zatim je u posebnom poglavlju analiziran dubrovački *lectum*, u kojem je primijećena funkcionalna i konceptualna sličnost s rimskim plodouživanjem, posebno u njegovoj alimentacijskoj ulozi prema udovici. Pritom je taj institut analiziran na normativnoj razini (prvenstveno u kontekstu dubrovačkog statuta), ali i na temelju dostupne pravne prakse. Na

komparativnoj razini pozornost je usmjerena na *lectum*, *ususfructus* i druge funkcionalno i konceptualno srodne institute u bizantskom, venecijanskom i slavenskom pravu te u određenim komunama na istočnoj obali Jadrana. Poseban prostor posvećen je razvoju dubrovačkog prava od kraja 14. stoljeća, u kojem kroz zakone i praksu zapravo dolazi do izraženiije funkcionalne i terminološke transformacije, a u skladu s rimskim konceptom.

Općenito govoreći, na metodološkoj razini, ali i u pogledu rezultata istraživanja, može se istaknuti kandidatov precizni i nijansirani pristup, po kojemu su primijećene različite razine ili možda različite iteracije recepcije rimskog prava, odnosno ono što kandidat izrijeckom naziva prva, druga i treća recepcija rimskog prava u Dubrovniku. U tom smislu je primijećeno kako određeni pravni institut može potjecati iz rimskog prava, ili grčko-rimskog odnosno bizantskog prava, može zatim biti oblikovan lokalnim specifičnostima – kao što je slavenski utjecaj ili lokalne komunalne socijalne politike – te naposljetku može biti transformiran naknadnim učenim pravom, koje je zaobilaznim putem ponovno vezano uz antičke rimske izvore. Zapravo, upravo je takav razvojni put primijetio kandidat vezano uz *ususfructus* (odnosno u dijelu razvoja *lectum*) u dubrovačkom pravu. Ovom analizom tako je približen i detaljno seciran primjer jednog specifičnog načina recepcije rimskog prava i *ius commune* u Dubrovniku. Pritom je temeljen na normativnim i praktičnim pravnim izvorima, zbog čega je ovaj rad svjedočanstvo posebnog oblika transmisije pravnih koncepata u srednjovjekovlju i novovjekovlju, usporedno s njihovom transformacijom koja se događala pod utjecajem različitih pravnih i općih društvenih silnica. U sadržajnom i metodološkom smislu posebno se može istaknuti kandidatov kvantitativni pristup u pogledu analize pojedinih karakteristika plodouživanja u rimskom pravu i rimskoj pravnoj tradiciji u usporedbi s institutom *lectum* u dubrovačkom pravu. Općenito se mora istaknuti kako je kandidat znatnu pažnju posvetio institutu *lectum* u dubrovačkom pravu, pa ta analiza ima posebnu vrijednost u radu, a ujedno je time postignut i opći relevantan znanstveni doprinos s obzirom da do sada ta tema nije bila temeljitije proučavana. Kandidat je pravilno primijetio sadržajne i funkcionalne sličnosti tog instituta s plodouživanjem, ali je isto tako istaknuo nemogućnost jednostavnog stavljanja znaka jednakosti između ta dva instituta. Na temelju etimološke analize i različitih dostupnih izvora rekonstruirao je vjerojatno podrijetlo instituta *lectum*, vezujući ga uz bizantsko i slavensko pravo. Također je u daljnjem razvoju analizom istaknuo snažniji utjecaj *ius commune*, kojim je *lectum* potisnut, a plodouživanje (*ususfructus*) prevladalo u dubrovačkim izvorima. U tom smislu su analizirani različiti izvori i smjerovi razvoja iste ili srodne pravne tradicije (rimske, odnosno bizantske ili grčko-rimske (*ius graeco-romanum*)) vezano uz konkretni institut dubrovačkog prava. Analiza je izvršena na izvorima, objavljenim i

neobjavljenim, te je bacila novo svjetlo na dotaknuta ili nedotaknuta pitanja u dosadašnjim istraživanjima.

U cjelini, disertacija se može ocijeniti kao vrlo uspjeta. Utemeljena je na sveobuhvatnoj i iscrpnoj obradi izvora rimskog prava, te okviru kojeg je poznavalo *ius commune*. U tom smislu konceptualni i tematski okvir rada počiva na dogmatskoj romanističkoj analizi, relevantnoj u povijesnoj perspektivi ali i u kontekstu općeg koncepta plodouživanja, koji dakako postoji i danas te ima svoju važnost i primjenu. No to je zapravo samo u smislenom i metodološkom smislu širi okvir središnjeg predmeta disertacije, a to je plodouživanje u dubrovačkom pravu.

3.3. Znanstveni radovi u relevantnim publikacijama

3.3.1. *Medieval Bosnia and ius commune: analysis of the testament of the knight Pribislav Vukotić*, Coll. of Papers “Controversies of the Contemporary Law”¹, East Sarajevo, 2022., str. 298–325 (izvorni znanstveni rad).

Riječ je o radu koji predstavlja povijesno-pravnu analizu oporuke Pribislava Vukotića, uglednog diplomate i savjetnika hercega Stjepana Vukčića Kosače, napisanog u Padovi 1475. godine. Na temelju fragmenata iz predmetne oporuke, u dosadašnjoj literaturi su izvođeni zaključci o tome kako je izgledalo pravo u srednjovjekovnoj Bosni, što bez dubljeg razumijevanja *ius commune* lako može dovesti do zablude. Kandidat ukazuje na neophodnost velikog opreza u takvom pristupu. Povijesno-pravno analizira sadržaj oporuke, te zaključuje kako se Vukotićeva oporuka po svojoj formi, stilu i kršćanskom utjecaju uklapa u europski *ius commune*, dok je primjena privatnopravnih instituta (primjene supstitucija, zaštite nerođenog djeteta – *nasciturus*, prirode miraznih dobara i izvršenja oporuke) determinirana različitim čimbenicima, izvjesno i nekim osobnim pogledima Vukotića što nužno ne moraju biti u korelaciji s pravnom kulturom i ustaljenim obrascima područja s kojeg je Vukotić potekao, niti područja na kojem je oporuku napisao. U cjelini je vidljivio kako kandidat u radu kvalitetno vlada metodološkim okvirom analize rimskog prava i srednjovjekovnog *ius commune*, uspostavljajući paralele, ali dobro razumijevajući zakonitosti pravnog razvoja i promjene koje su nastupile u procesu pravne recepcije. Rad je napisan na engleskom jeziku, a sadržava i prijevod dijelova oporuke sa starotalijanskog jezika, što dodatno doprinosi značaju i relevantnosti.

¹ Predmetni zbornik radova indeksiran je u međunarodnim bazama: *Central and East European Academic Source (EBSCOhost)*, *Law Journal Library (HeinOnline)* i *CEEOL (Central and Eastern European Online Library)*.

Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet – Obala Kulina bana 7, 71000 Sarajevo - Bosna i Hercegovina

Telefon: +387 (0)33 206-350 (centrala); +387 (0)33 206-355 (fax)

www.pfsa.unsa.ba

3.3.2. *Rimsko pravo – legitimacijski faktor europskog identiteta, Jubilarni Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu povodom 75 godina rada Pravnog fakulteta u Sarajevu*², br. LXV, Sarajevo, 2022. (izvorni znanstveni rad, suautorstvo s Lučić, Z.).

Riječ je o vrlo obimnom radu nastalom kroz istraživanje koje uključuje i obradu arhivskog gradiva. U radu je objašnjeno kako rimsko pravo predstavlja jedno od temeljnih civilizacijskih dostignuća i posebnosti europskog kontinenta, naglašavajući kako je rimsko pravo suvremenom europskom pravu podarilo temeljne vrijednosti, pojmove i institute, te bez njegova proučavanja i poučavanja ne postoji mogućnost razumijevanja europske pravne kulture i privatnopravne teorije. Zbog posebne uloge u razvoju prava, katkad se *romanitas* nekog područja ističe kao jedno od mjerila europskog identiteta, što u bh. kontekstu ima osobit značaj. U radu se analizira položaj rimskog prava u okviru sveučilišnog pravničkog obrazovanja na Višoj islamskoj šerijatsko-teološkoj školi (1937–1945.) i Pravnom fakultetu u Sarajevu (od 1946.). Ukazuje se na tradiciju združenosti *mos italicus* i *mos gallicus* u proučavanju i podučavanju rimskog prava, te izazove i perspektive s kojima se rimsko pravo kao nastavni predmet i znanstvena disciplina suočavalo imajući u vidu širi povijesni kontekst. Komisija osobito prepoznaje značaj analize programa rimskog prava u okviru VIŠT-a, koje ima veliki značaj za razumijevanje procesa razvoja pravne misli u Bosni i Hercegovini. Zaključci do kojih autori u radu dolaze predstavljaju značajan znanstveni *novum* i direktno se reflektiraju na razumijevanje povijesti Univerziteta u Sarajevu, koji je nedvojbeno stariji od godina koje se uzimaju u službenim dokumentima.

3.3.3. *Ležeća ostavina (hereditas iacens): rimski koncept i suvremeno zakonodavstvo, Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu*³, sv. LXIII, Sarajevo, 2020., str. 121-151 (izvorni znanstveni rad, suautorstvo s Šećerkadić, A.).

Rad predstavlja opširnu doktrinarnu analizu instituta ležeće ostavine (*hereditas iacens*), koji u rimskoj pravnoj tradiciji označava ostavinu u razdoblju od ostaviteljeve smrti do njezina prihvata. Uz predmetni institut veže se mnoštvo doktrinarnih dilema, od kojih se osobito ističu one koje se tiču razumijevanja njegove pravne prirode, odnosno statusa ostavine u razdoblju u kojem njome nema tko upravljati. Iako u suvremenom pravu, formalnopravno, ostaviteljeva imovina *ipso iure* prelazi na nasljednike, šira analiza ukazuje na prisustvo instituta ležeće ostavine. Tako, u slučajevima kada iza ostavitelja

² Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu indeksiran je u međunarodnim bazama: *CSA Sociological Abstracts (Proquest)*, *CSA Worldwide Political Science Abstracts (Proquest)*, a puni tekst je uključen u *Central and East European Academic Source (EBSCOhost)* i *Law Journal Library (HeinOnline)*.

³ *Ibid.*

nema nasljednika ili su isti nepoznati, zakoni propisuju imenovanje privremenog staratelja čiji je zadatak staranje o ostavini do proteka utvrđenog vremenskog roka, nakon kojeg će takva imovina pripasti jedinici lokalne samouprave, ukoliko se pozvani nasljednici ne budu pojavili. U ovom razdoblju, obzirom da nasljednika nema i da nisu preuzeli naslijeđe, ostavina će "ležati". Ovakvi slučajevi predstavljaju kompleksne nasljednopravne situacije u okviru kojih se potencijalno otvara mnoštvo pitanja vezanih uz njezino upravljanje. Na tragu toga, u radu se razmatra rimski koncept ležeće ostavine, a sve s ciljem kako bi ponudila rješenja za različite situacije koje bi mogle nastatiti u sudskoj praksi, a koje nisu izričito zakonski regulirane.

3.3.4. *Il concetto di acquisizione dell'eredità nella pratica della corte suprema della Bosnia ed Erzegovina durante l'amministrazione Austro-Ungarica, Ius Romanum*⁴, sv. 5, br. 2, Sofija, 2020., str. 400-409 (izvorni znanstveni rad).

Rad predstavlja analizu instituta ležeće ostavine (*hereditas iacens*) u fazi susreta dvaju pravnih kultura (odlazeće osmanske) i nove (europske) na području Bosne i Hercegovinu u razdoblju Austro-Ugarske monarhije. Naime, pitanje prelaska ostavine na nasljednike i status ležeće ostavine zauzelo je značajno mjesto u praksi Vrhovnog suda za Bosnu i Hercegovinu. Načelno je zauzet stav kako prema osmanskom pravu nije trebalo nasljednikovo očitovanje (*Erberklärung*), već nasljedstvo *ipso iure* prelazi na nasljednike. Zaključci se izводе na temelju analize nekoliko odluka Vrhovnog suda, u okviru kojih dolaze do izražaja katkad i dijametralno suprotni stavovi autora odluka. Pozornost je usmjerena i na doktrinarne analize ovog pitanja s početka 20. stoljeća, što doprinosi znanstvenoj relevantnosti rada. Rad je napisan na talijanskom jeziku, a sastavni dio rada su i prijevodi ulomaka odluka Vrhovnog suda s njemačkog na talijanski jezik.

3.3.5. *O aktualnosti casuum commorientium u rimskom i suvremenom europskom privatnom pravu*, Pravni vjesnik⁵, sv. 37, br. 3-4, Osijek, 2021., str. 171-199 (izvorni znanstveni rad).

Riječ je o vrlo obimnom radu nastalom kroz projektno istraživanje (usp. 3. 4. 1.) koje uključuje dvije komponente – institut komorijenata u rimskom pravu i rimskoj pravnoj

⁴ Časopis *Ius Romanum* indeksiran u međunarodnim bazama: *Erih Plus*, *Law Journal Library (HeinOnline)* i *CEEOL (Central and Eastern European Online Library)*.

⁵ Časopis *Pravni vjesnik* indeksiran u međunarodnim bazama: *Web of Science*, *Academic Search Complete (EBSCO Information Services)*; *Academic Search Ultimate (EBSCO Information Services)*; *CEEOL (Central and Eastern European Online Library)*; *Directory of Open Access Journals (DOAJ)*; *ERIH PLUS (Norwegian Centre for Research Data)*; *Law Journal Library (HeinOnline)*; *ProQuest Research Library*; *ProQuest Sociological Abstracts*; *ProQuest Worldwide Political Science Abstracts*.

tradiciji, te analizu aktualnosti instituta u suvremenom bh., hrvatskom i europskom pravu. U rimskoj pravnoj tradiciji, u cilju rješavanja *casuum commorientium*, dolazi do razvoja različitih pravnih presumpcija još od perioda klasičnog rimskog prava. Kandidat presumpcije sistematizira u okviru dva osnovna koncepta – prvog utemeljenog na presumiranju nadživjelosti pojedinih subjekata i drugog utemeljenog na presumiranju istovremenosti smrti subjekata. Ukazuje kako rimsko pravo nije postavilo pravila o isključivanju postavljenih koncepata pa je primjena jednog ili drugog koncepta ovisila o konkretnoj situaciji.

Prema prvom konceptu utvrđena su određena pravila u okviru kojih se uzimalo da su pojedini subjekti nadživjeli druge ovisno o većem broju različitih determinanti koje su najčešće bile vezane uz prirodne osobine (zdravlje, starost, spol i drugo). Drugi koncept zasnovan na istovremenosti izgrađen je na stavu po kojem nije moguće pretpostavljati da je određena osoba drugu nadživjela temeljem svojih prirodnih osobina u situacijama kada to nije moguće sa sigurnošću utvrditi. Na temelju tako postavljene presumpcije, u okviru ovog koncepta, smatrat će se da niti jedan od subjekata u okviru *casus commorientis* nije bio živ u trenutku otvaranja nasljedstva drugog, što u konačnici po stavovima kandidata predstavlja logično, ali i vrlo praktično rješenje za predmetne situacije.

Posebnu pozornost kandidat posvećuje mogućnosti primjene presumpcija u odnosu na slučajeve kada između smrti osoba postoji određena prostorna ili vremenska udaljenost ili ukoliko je različit uzrok doveo do smrtnih posljedica. Analizom rimskih pravnih izvora zaključuje kako je u ovakvim situacijama postavljen uvjet uspostave veze između smrti dvije ili više osoba i određenog nesretnog događaja. Iz navedenog proizlazi da smrt osoba mora biti prouzrokovana istim događajem ili šire promatrajući istom katastrofom. U pandektistici su o ovom pitanju bili podijeljeni stavovi. Za razliku od autora koji su ovo pitanje promatrali vrlo restriktivno, inzistirajući na konkretno postavljenom uzroku smrti ili drugih koji su navedenom pitanju pristupili preširoko ostavljajući mogućnost primjene u svakoj situaciji kada nije moguće sa sigurnošću utvrditi redoslijed smrti osoba, kandidat ukazuje na važnost "srednjeg puta" koji je naslonjen na rješenja rimskog prava. Njegovom primjenom ostavlja se prostor za primjenu koncepta i onda kada je nepoznat konkretan uzrok smrti, ali se sa sigurnošću može tvrditi kako je smrt uzrokovana određenim događajem ili u vezi s istim.

Poredbenom analizom razvoja europskog privatnog prava kandidat potvrđuje kako je došlo do recepcije obaju rimskih koncepata, te ukazuje na izazove njihove primjene. U pogledu prava na području današnje Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine ukazuje kako *casus commorientes* biva reguliran primjenom koncepta istovremenosti, a na tragu rješenja

utvrđenih Općim građanskim zakonikom. Štoviše, na području RH i Federacije BiH institut je normiran odredbama zakona o nasljeđivanju, dok je na području bh. entiteta Republika Srpska i danas u primjeni pravno pravilo OGZ-a, primjenjivo sukladno odredbama Zakona o nevažnosti pravnih propisa donesenih prije 6. travnja 1941. godine i za vrijeme neprijateljske okupacije. Shodno svemu naznačenom, Komisija smatra kako je kandidat vrlo uspješno ukazao na aktualnost ovih pitanja, te temeljem analize rimskih pravnih izvora razriješio određene nedomice do kojih bi moglo doći u primjeni instituta.

3.3.6. *Razvoj pogrebnog prava u rimskoj pravnoj tradiciji, Zbornik Pravnog fakulteta u Splitu*⁶, god. 57, br. 3, Split, 2020., str. 851-873 (izvorni znanstveni rad).

Rad *Razvoj pogrebnog prava u rimskoj pravnoj tradiciji* za predmet ima ispitivanje postojanja prava nasljednika na tijelu umrle osobe. U rimskom pravu gotovo da i nema izvora koji pažnju posvećuju direktno tijelu umrle osobe. Tijelo kao takvo nije bilo zaštićeno. Pokojnik se štitio, prvenstveno, kroz zaštitu groba, koji je smatran stvari posvećenoj kultu pokojnika - *diis manibus relictæ*. Unatoč tome, predmetni znanstveni rad jasno afirmira tezu o postojanju pravila iz sfere pogrebnog prava, kojima je regulirano konstituiranje određenih ograničenih prava u vezi s tijelom umrle osobe, a usko povezanih s odlučivanjem o načinu obavljanja pogreba, kremacije, prijenosa tijela, izgradnji nadgrobnog spomenika i slično.

Kandidat smatra kako se ostvarivanje ovih prava u prvom redu vrši po volji umrlog, a u slučaju kada je nije iskazao, na vršenje se pozivaju bračni drug i nužni nasljednici. Nasljednici se pozivaju onim redom kojim bi ih i po rimskom pravu pozivali na nasljedstvo, neovisno o tome jesu li išta iz imovine umrlog naslijedili. Drugi dio rada posvećen je ispitivanju predstavljene koncepcije u okviru kanonskog prava, ali i europskog prava u doba kodificiranja privatnog prava tijekom 19. i na početku 20. stoljeća. Imajući u vidu da ne postoje jedinstveni stavovi o ovim pitanjima, kandidat posebnu pažnju posvećuje pravnoj kulturi Austrijskog građanskog zakonika ostavljajući mogućnost da se pravne praznine riješe u duhu rimske pravne tradicije. U radu je korištena bogata i relevantna literatura i izvori, a on svojim sadržajem i metodologijom jasno ukazuje kako je riječ o vrlo ozbiljnoj znanstvenoj analizi, koja predstavlja *novum* u romanističkoj literaturi na našem području.

⁶ Zbornik Pravnog fakulteta u Splitu indeksiran je u međunarodnim bazama: *Directory of Open Access Journals (DOAJ)*; *ERIH PLUS (Norwegian Centre for Research Data)*; *Law Journal Library (HeinOnline)*; *ProQuest Research Library*.

3.4. Stručni radovi, eseji, prikazi i prijevodi

3.4.1. *Akademski zvanja i osiguranje kvalitete: izazovi normativnih okvira de lege ferenda, Pregled – časopis za društvena pitanja*⁷, 1/2022., str. 1-6 (stručni rad, u procesu publikacije⁸).

Rad predstavlja prošireno izlaganje s međunarodnog savjetovanja "Budućnost obrazovanja: Visoko obrazovanje za održivi razvoj 2030". U radu se iznose pogledi kandidata na pitanje uvjeta za stjecanje akademskih zvanja, uz naznake komparativnih modela koje je moguće transplantirati i primjeniti u novom normativnom okviru Kantona Sarajevo, a sve kako bi se osiguralo podizanje kvalitete visokog obrazovanja. Osnovna teza rada je kako statusnopravna pitanja akademskog osoblja u kontekstu osiguranja kvalitete treba rješavati primjenom komparativnog prava, poštujući jamstvo akademske autonomije i načela akademske slobode i akademske samouprave, pluralizma znanstvenih disciplina, očuvanja znanstvene produkcije od nacionalnog značaja te osnaživanja i poticanja internacionalizacije u oba smjera. Sve navedeno je u korelaciji sa stvaranjem okružja u kojem će kriteriji za akademska napredovanja biti zahtjevniji u odnosu na postojeće, pri tom poštujući sveukupnu valorizaciju akademskog rada. Promjene normativnih okvira za cilj moraju imati kvalitetniji znanstveno-istraživački i nastavni rad te snažniju konkurentnost Univerziteta u Sarajevu u europskom okružju.

3.4.2. *Na Cavtatskom kapitoliju. Nekrolog profesoru Marku Petraku (1972. – 2022.), Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu*⁹, sv. LXV, 2022., str. 375-380 (*in memoriam*).

Rad predstavlja osobni osvrt autora na život i djelo uglednog romanista prof. dr. sc. Marka Petraka. Rad je objavljen i u okviru portala Historiografija.hr (Usp. www.historiografija.hr/?p=34171)

3.4.3. *Nekrolog profesoru Fikretu Karčiću (Višegrad, 1955. – Sarajevo, 2022.)*, Novi Divan, sv. 2, Travnik, 2022., str. 144-147 (*in memoriam*).

Rad predstavlja osvrt kandidata na život i djelo prof. dr. sc. Fikreta Karčića, bivšeg šefa Katedre za pravnu historiju i komparativno pravo.

⁷ *Pregled - časopis za društvena pitanja* indeksiran je u međunarodnim bazama: CEEOL (Central and Eastern European Online Library), ROAD (Directory of Open Access scholarly Resources) i Central and East European Academic Source (EBSCOhost).

⁸ Op. Rad je priložen u manuskriptu, uz Potvrdu glavnog i odgovornog urednika časopisa *Pregled – časopis za društvena pitanja*, broj: 0101-5870/4-23 od 13. 1. 2023. godine.

⁹ Usp. bilj 2.

3.4.4. *Mariateresa Carbone, Epidemije i pravo u antičkom svijetu: od Tukidida do Prokopija iz Cezareje, Acta Illyrica*¹⁰, sv. 6, Sarajevo, 2022., str. 221-231 (prijevod i uređenje znanstvenog izlaganja).

Rad predstavlja prošireno izlaganje prof. dr. sc. Marieterese Carbone s Međunarodnog doktorskog seminara održanog 15. 6. 2022. godine u Sarajevu. Kandidat je preveo s talijanskog jezika i uredio predmetni rad, u kojem su opisani neki od učinaka koje su najvažnije epidemije antičkog svijeta izazvale u pravnoj sferi. Raščlanjuje se razvoj novih instituta i odredbi donesenih u rimskom pravu za suočavanje s izvanrednim situacijama.

3.4.5. *Codice civile cinese e sistema giuridico romanistico, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*¹¹, sv. 72, br. 3, Zagreb, 2022., str. 961-965 (prikaz).

Rad je prikaz monografije pod nazivom Kineski građanski zakonik i rimski pravni sustav (*Codice civile cinese e sistema giuridico romanistico*), koju je u rujnu 2021. godine objavila ugledna talijanska izdavačka kuća Mucchi iz Modene. U prikazu se analizira stupanje na snagu novog Kineskog građanskog zakonika oslonjenog na rimsku pravnu tradiciju. Naime, rimsko pravo i moderne građanske kodifikacije, osobito talijanski Codice civile, poslužili su kao izvrsni modeli iz kojih se crpila pravnička inspiracija, a sve kako bi se, poštujući pravila o pravnoj transplantaciji, instituti i koncepti na adekvatan način inkorporirali u kinesku pravnu kulturu i omogućili joj daljnji gospodarski rast i razvoj, što je nedvojbeno u korelaciji s osiguranjem pravne sigurnosti. Ukazano je kako je Zakonikom postavljen cilj osiguravanja pravde kroz reguliranje građanskih, trgovačkih, a jednim dijelom i radnih odnosa, kroz sustavno pružanje jasnog pravnog okvira onima koji posluju ili žele poslovati na području Kine. Zbog toga, objašavajući ovaj fenomen ukazuje se da kako bi se istinski razumjeli opsezi primjene i izvorna značenja koncepata primijenjenih u Zakoniku, nužno je, u cilju razumijevanja sadržaja, dobro poznavati te konstantno proučavati rimski pravni sustav i njegov unutarnji razvoj.

3.4.6. *Izbori i izborna korupcija u Rimskoj Republici, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*¹², sv. 71, br. 2, Zagreb, 2021., str. 285-289 (prikaz).

¹⁰ Časopis *Acta Illyrica* je indeksiran u međunarodnim bazama: *Erih Plus*, *CEEOL* (*Central and Eastern European Online Library*), *ROAD* (*Directory of Open Access scholarly Resources*) i *Central and East European Academic Source* (*EBSCOhost*).

¹¹ *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu* je indeksiran u međunarodnim bazama: *SCOPUS*, *DOAJ*, *ERIH PLUS*, *Heinonline*, *Index to foreign legal periodicals*, *Drant – Droits Antiques*, *Political Science Complete – EBSCO*, *ProQuest Social Science Premium Collection*, *Worldwide Political Science Abstracts*.

¹² *Ibid.*

Rad predstavlja prikaz znanstvene monografija *Izbori i izborna korupcija u Rimskoj Republici* autorice Ivane Jaramaz Reskušić, redovne profesorice na Katedri za rimsko pravo Pravnom fakultet u Zagrebu, koja monografijom nastavlja dosljednost u istraživanju javnopravnih aspekata funkcioniranja rimske države, koji su u hrvatskoj, ali i regionalnoj romanističkoj znanosti, uglavnom bili zapostavljeni. Kroz analizu predmete monografije ukazano je na sličnosti s političkom svakodnevicom aktualnog doba, prepoznajući kako se politička kultura u mnogočemu mora prilagođavati izazovima vremena, ali kako većina u rimsko doba stvorenih, civilizacijski nenadmašenih i u demokratsku kulturu duboko ukorijenjenih koncepata ostaju vječna okosnica razvoja demokratske političke kulture.

3.4.7. *Tijelo kao dokaz pred Kaznenim sudom u Dubrovniku*, Historijski zbornik - časopis Društva za hrvatsku povjesnicu, sv. LXXIII, br. 2, Zagreb, 2020., str. 452-454 (prikaz).

Prateći tendencije u suvremenoj historiografiji, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku objavili su monografiju *Tijelo kao dokaz. Medicinska vještačenja u postupcima Kaznenog suda u Dubrovniku u 18. stoljeću* autorice Nede Kovačić. Predmetni tekst predstavlja prikaz navedene monografije. Kandidat pojašnjava kako je riječ o modernom i interdisciplinarnom znanstvenom djelu koje daje detaljan pregled razvoja medicinskih vještačenja kao značajnog segmenta kaznenog procesnog prava. Ukazuje na interdisciplinarni pristup, koji po njemu uključuje najmanje elemente medicine, prava i povijesti, što dolazi do izražaja i u metodološkom smislu, gdje su u procesu raščlambe jasno isprepleteni medicinski pojmovi, procesno-pravni instituti i povijesni kontekst. Rad je objavljen i u formi kolumne za portal Historiografija.hr (Usp. <https://historiografija.hr/?p=24728>)

3.4.8. *Počitelj – sjaj koji blijedi*, Behar – časopis za književnost i društvena pitanja¹³, sv. 153, Zagreb, 2020., str. 16-17 (esej).

Rad predstavlja znanstveno-popularni esej objavljen povodom realizacije istoimenog projekta. U radu se ukazuje kako prema zapažanjima autora i istraživača, kroz povijest, ali i danas, kulturna baština koja svjedoči autentičnom spoju Istoka i Zapada i kulturološkoj posebnosti još od srednjovjekovnog perioda unutar srca Europe, predstavlja interesantan fenomen. Počitelj je danas, kao i drugi spomenici, slika promjena u društvu koje se ciklično smjenjuju – ratova, mira, siromaštva, prosperiteta. Dužnost cjelokupnog društva jeste

¹³ Časopis *Behar* nije indeksiran u međunarodnim bazama, ali Komisija ističe kako je riječ o uglednom časopisu koji od 1993. godine izlazi u Zagrebu, u okviru kulturnog društva Preporod, a koji baštini tradiciju od 1900. godine, kao časopis za promociju bosanskohercegovačkog, osobito muslimanskog, mentaliteta i duhovnog nasljeđa, običaja i tradicije.

očuvati jedinstvene spomenike i prenijeti ih budućim generacijama. Zbog toga, javna vlast ne smije dozvoliti "smrt" spomenika nulte vrijednosti. Očuvanje Počitelja treba biti osigurano kroz opstojnost izvorne namjene objekata i tradicije njihove uporabe. Kandidat objašnjava kako predmetni projekt daje snažan znanstveni i stručni poticaj u procesu afirmacije imena Počitelja kao svjetske kulturne i turističke destinacije. Uz naglašenu važnost rada na aktivnoj obnovi baštine, sustavnog pristupa problemu istraživanja, valorizacije i upravljanja Počiteljom, u zborniku se nalaze i argumentirani pogledi o potrebi razvoja i izgradnje turističke infrastrukture na desnoj obali Neretve, što će u konačnici doprinijeti poboljšanju kvaliteta života lokalnog stanovništva.

3.4.9. *Roman Law in Provinces, Acta Illyrica*¹⁴, sv. 4, Sarajevo, 2020., str. 241-244 (prikaz).

Riječ je o prikazu znanstvenog zbornika, objavljenog kao izdanje ugledne izdavačke kuće Oxford University Press. Zbornik je posvećen pravu u rimskim provincijama. Nastao je kao rezultat znanstvenog skupa održanog u lipnju 2016. godine u Münsteru. Pristupi proučavanju povijesti rimske države doživjeli su velike promjene tijekom 20. stoljeća. Za razliku od starijih radova, koji su uglavnom fokus stavljali na rimske imperijalne elite, noviji pristupi puno više pozornosti posvećuju lokalnim iskustvima. Tome je vjerojatno doprinijela i sveobuhvatna globalizacija i uključivanje država u određene *sui generis* zajednice poput Europske unije, gdje se prirodno javila veća potreba za istraživanjem sličnih iskustava iz europske, odnosno svjetske povijesti.

3.4.10. *Pluralno društvo i sekularna država: Prilog čitanju zbornika in honorem prof. Fikret Karčić, Behar – časopis za književnost i društvena pitanja*¹⁵, sv. 152, Zagreb, 2020., str. 27-28 (esej).

Rad predstavlja esejističku analizu zbornika *Islamska pravna kultura u tranziciji*. Izdavanje zbornika *in honorem* eminentnih znanstvenika i društveno angažiranih intelektualaca predstavlja lijep akademski običaj raširen širom svijeta. Tako je Centar za napredne studije iz Sarajeva povodom obilježavanja četrdeset godina znanstveno - istraživačkog i nastavničkog djelovanja prof. dr. sc. Fikreta Karčića u srpnju 2020. godine objavio predmetni zbornik radova. Riječ je o Zborniku znanstveno - popularnog tipa koji je kroz tri tematske cjeline ukoričio radove priređene od strane kolega, suradnika i prijatelja profesora Karčića. Predmetni prilog predstavlja prikaz i osvrt kandidata na predmetni zbornik. Osobit doprinos predmetnom prilogu daje objava dijelova stenograma povodom zabrane političkog udruživanja na nacionalnoj, a održane 5. 6. 1990. godine. Na raspravi

¹⁴ Usp. bilj. 10.

¹⁵ Usp. bilj. 13.

je sudjelovao veliki broj predstavnika političkih partija, znanstvenih institucija i drugih osoba iz društveno-političkog života tadašnje SR BiH. Jedan od sudionika bio je i mladi docent Fikret Karčić. Iz stenograma je vidljivo, na što kandidat ukazuje, kako je za razliku od većine prisutnih, Karčić je kroz svoje izlaganje jasno iskazao vizionarske ideje, ideje utkane u europsku budućnost Bosne i Hercegovine, u okviru koje slobodan pojedinac može aktivno uživati svoje pravo na slobodu udruživanja, participirajući u okviru slobodnog, sekularnog i demokratski uređenog društva.

3.4.11. Zdravstvena zaštita i provedba karantene u srednjovjekovnom i renesansnom Dubrovniku, Bosna Franciscana¹⁶, sv. 53, Sarajevo, 2020., str. 99-108 (esej).

Imajući u vidu trendove koje je pandemija aktuelizirala u akademskom i širem društvenom okruženju, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu je u sklopu znanstveno-istraživačke djelatnosti pokrenuo projekt "Pandemija i pravo". Projekt je obuhvatio seriju eseja, osvrti i komentara nastavnika i suradnika Fakulteta u kojima su razmatrani pravni aspekti pandemije. S tim u vezi, u predmetnom eseju kandidat se osvrnuo na zdravstvenu zaštitu srednjovjekovnog i renesansnog Dubrovnika. Riječ je o vrlo inovativnom sustavu iz kojega, i danas, nakon duže od pet stoljeća, imamo prostora povući paralele i izvući neke pouke, koje bi mogle dati doprinos rješavanju izazova naše suvremenosti. Kandidat zaključuje kako je cjelokupna borba protiv širenja epidemija bila svojevrsni balans između zaštite stanovništva i gospodarskog prosperiteta. Suočavanje sa svakom epidemijom mijenjalo je stvarnost. Zaključuje kako su ljudi vrlo brzo postajali svjesni potencijalnog nevidljivog neprijatelja. Taj neprijatelj postajao je dio svakodnevnice i ljudi su morali biti u stanju stalnog opreza. Navikavali su se na jedno novo normalno stanje, stanje u kojem su pripralni da se bore s neprijateljem, ali da žive i rade dalje, svjesni da ukoliko ih ne ubije epidemija, ubit će ih financijske posljedice uzrokovane gospodarskom neaktivnošću. Predmetni tekst je objavljen u formi kolumne za Dubrovački portal (Usp. www.dubrovackiportal.hr/grad/kako-se-to-radilo-u-dubrovackoj-republici-svaka-nova-epidemija-predstavljala-je-novu-prekretnicu-i-borbu-za-opstanak)

3.5. Sudjelovanje u znanstvenim i stručnim projektima

3.5.1. Kandidatski status i europeizacija prava u Bosni i Hercegovini, Fondacija Konrad Adenauer u BiH u suradnji s Delegacijom Europske unije u Bosni i Hercegovini i Pravnim fakultetom Univerziteta u Sarajevu (2023.), projektni koordinator.

¹⁶ Časopis Franjevačke teologije u Sarajevu *Bosna Franciscana* izlazi duže od sedamdeset godina, indeksiran je u bazi CEEOL, a Komisija je stala kako predstavlja časopis od nacionalnog značaja za Bosnu i Hercegovinu.

Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet – Obala Kulina bana 7, 71000 Sarajevo - Bosna i Hercegovina

Telefon: +387 (0)33 206-350 (centrala); +387 (0)33 206-355 (fax)

www.pfsa.unsa.ba

Bosna i Hercegovina je 15. 12. 2022. godine dobila status kandidata za članstvo u Europskoj uniji. Kandidatski status pred institucije Bosne i Hercegovine stavlja velike izazove. Neophodno je provesti pravne reforme kako bi se snažnije zaštitila ljudska prava, osiguralo povjerenje u institucije, funkcionalna javna uprava, stvorio pravni okvir za snažniji razvoj gospodarstva, osigurali uvjeti za kvalitetnije obrazovanje, itd. Važan čimbenik u ovim procesima je snažnija participacija akademske zajednice, koja kao važan partner u svim reformskim procesima treba njegovati duh promjene, razvoja i unaprjeđenja. Cilj projekta je organizacija seminara s međunarodnim sudjelovanjem koji ima za cilj potaknuti suradnju i stvoriti kreativnu projektnu sinergiju među članovima akademske zajednice i predstavnika Delegacije Europske unije, sve u svrhu razvoja ideja i projekata koji bi trebali doprinijeti daljnjoj europeizaciji prava u Bosni i Hercegovini u procesu europskih integracija. Projekt je u procesu realizacije, a Komisija osobito prepoznaje značaj društvenog angažmana i benefita koji proizlaze iz ovakvog projekta.

3.5.2. *Presumption of Death in B&H and European Law, International Committee of the Red Cross, Sarajevo/Geneve (2020/22.), projektni koordinator i istraživač.*

U okviru projekta *Presumpcija smrti u bosanskohercegovačkom i europskom pravu*, realiziranog u okviru projekta Međunarodnog komiteta Crvenog križa pod nazivom "Individualne i društvene posljedice neizvjesnog gubitka – MKCK podrška fakultetima i istraživanjima u BiH" u skladu sa odobrenim projektnim prijedlogom, nastala su dva znanstvena rada: *Proglašenje nestale osobe umrlom u bosanskohercegovačkom i europskom pravu* i *O aktualnosti casuum commorientium u rimskom i suvremenom europskom privatnom pravu*. Predmet istraživanja u užem smislu su dvije koherentne teme, u okviru kojih činjenica smrti predstavlja osnovu za ostvarivanju prava različitih subjekata. Riječ je o aktualnim temama, o kojima se u znanstvenoj literaturi pisalo vrlo malo i gdje postoji niz nerazjašnjenih problema. Projekt je u cijelosti okončan u prosincu 2022. godine. Projektni rezultati aplikativni su u procesu raščlambe izazova pravne prakse u vezi s pitanjem nestalih. (Detaljnije usp. 3.3.5.)

3.5.3. *Gender in Housing: Women as property owners, Center for support organisations (CENSOR) supported by the European Union and Swedish International Development Cooperation Agency (2022/23.), istraživač.*

Prema statistikama geodetskih uprava za 2017. godinu, žene su upisane kao vlasnice ili suvlasnice nekretnina i to 29,6% u Republici Srpskoj i 38,4% u Federaciji Bosne i Hercegovine. Predmetni projekt ima za predmet istraživanje pravnog, povijesnog, sociološkog i ekonomskog aspekta ovog problema, te projektima realizacijom projektnih ciljeva doprinosi osnaženju žena kao vlasnica nekretnina. Uvidom u službene stranice

udruge CENSOR vidljivo je kako je u okviru projekta do sada provedeno istraživanje; kako je održan niz edukacija za zaposlenike sudova u Federaciji BiH, te kako je u procesu pripreme publikacija kojom će rezultati istraživanja biti prezentirani široj zainteresiranoj javnosti.

3.5.4. *Projekt obilježavanja 750 godina Dubrovačkog statuta, Dubrovačke knjižnice uz podršku Grada Dubrovnika i Državnog arhiva u Dubrovniku (2022.), suradnik.*

U svojstvu suradnika kandidat je za jedanaestu Noć knjige, koja se organizira u povodu Svjetskog dana knjige i autorskih prava (23. travnja) i Dana hrvatske knjige (22. travnja) na opću temu Knjiga kao prostor slobode, te obilježavanja Godine Dubrovačkog statuta, pripremio i realizirao javno znanstveno-popularno predavanje na temu *Dubrovački statut i koncept slobode*. U fokusu predavanja bio je poredak i značaj Statuta, te sloboda kao pravni koncept. Ukazano je kako je Statut izgradnjom čvrstog i stabilnog pravnog sustava, opet dovoljno elastičnog za izazove koje je pred njega stavljalo vrijeme, postavio temelje društvenog i gospodarskog razvoja, odnosno svega onoga što je Dubrovnik ostvario kroz povijest.

3.5.5. *MEDEA – Modern European Diplomacies and the Eastern Adriatic, Hrvatski institut za povijest uz podršku Hrvatske zaklade za znanost (2022/2023.), suradnik.*

U svojstvu suradnika na projektu kandidat je pripremio istraživanje o pravnom obrazovanju i pravnoj kulturi u Dubrovniku i javno ga prezentirao na projektnom kolokviju *Branding Cultural Heritage through Diplomacy. Glagolitic Script and Bishops: Past Considerations and Contemporary Reflections*. Rezime istraživanja objavljen je na mrežnim stranicama projekta MEDEA, u okviru stranica Hrvatskoj instituta za povijest. Trenutno je uključen u proces izrade znanstvenog zbornika, gdje priprema poglavlje naziva *Dubrovnik law and the European context: a contribution to the understanding of development of private law*.

3.5.6. *Housing and Living Conditions in Bosnia (HOLICOB) – Center for support organisations (CENSOR) supported by the Swedish International Development Agency (SIDA) and Olof Palme International Center (OPC) - first cycle (2017/20.) and second cycle (2020/24.), pravni konzultant.*

HOLICOB je međunarodni interdisciplinarni projekt podržan od strane Međunarodnog Olof Palme Centra, a koji ima za cilj analiziranje kulturnih, društvenih i financijskih aspekata stanovanja u BiH; izradu komparativnih stručnih planova; razmjenu iskustva među ciljnim grupama; kreiranje Savjetovanih odobara za stanovanja i izrade dugoročnih strategija stanovanja u BiH, primjenom europskih modela. Kandidat je u svojstvu pravnog

Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet – Obala Kulina bana 7, 71000 Sarajevo - Bosna i Hercegovina

Telefon: +387 (0)33 206-350 (centrala); +387 (0)33 206-355 (fax)

www.pfsa.unsa.ba

konzultanta uključen u projekt od 2015. godine, te je participirao u različitim aktivnostima u vidu seminara održanih u različitim europskim zemljama (Švedska, Belgija, Srbija, Crna Gora, BiH). Sudjelovao je u organizaciji nekoliko konferencija i seminara u svojstvu izlagača. Vršio je ulogu konzultanta i člana radnih grupa za izradu politika stanovanja mladih na području BiH.

Iz biografije je vidljivo kako je kandidat sudjelovao i na slijedećim projektima, čija realizacija je u cijelosti okončana prije izbora u zvanje višeg asistenta ili u kojima mu je dodijeljen projektni angažman, ali do realizacije još uvijek nije došlo, zbog čega nisu detaljnije obrazloženi u predmetnom Izvješću. Naznačeni projekti su:

1. ***Mobilizing Youth for Reconciliation – Be the Inspiration***, The United States Agency for International Development, National Democratic Institute and Youth Initiative for Human Rights (2019/20.), pravni konzultant (trener).
2. ***Elaborat zaštite fasadnog platna Prvosudne palate: konzervacija i restauracija fasade Prvosudne palate*** – projekt od posebnog interesa za Kanton Sarajevo, Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet uz podršku Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade KS (2018/20.), istraživač.
3. ***Initiative for Legal Certainty and Efficient Judiciary in Bosnia and Herzegovina***, Vijeće Europe – Ured u Sarajevu (2019.), pravni konzultant (trener).
4. ***Zemaljski kontinuitet Bosne i Hercegovine: virtualna zbirka državnopravnih dokumenata s komentarima*** – Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet uz podršku Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade KS (2018/20.), istraživač.
5. ***Autonomija visokog obrazovanja*** – Fondacija Centar za javno pravo (2017.), istraživač.

3.6. Izlaganja na međunarodnim znanstvenim i stručnim skupovima

Komisija iz biografije kandidata prepoznaje i ističe značajnija javna izlaganja ili moderiranja na međunarodnim znanstvenim i stručnim skupovima.

1. Međunarodna znanstvena konferencija “Provinciae”, *Societas pro iure romano* i Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet, Sarajevo, 22-24. 9. 2022., organizacija i moderacija panela *Provinciae and Roman Civilization*; moderacija promocija knjige “Rimsko pravo” autora Marijana Horvata i Marka Petraka.
2. Peta medievistička radionica Rijeka, Sveučilište u Rijeci – Filozofski fakultet, Rijeka, 9. 9. 2022. Tema: *Pravna priroda oporuke u dubrovačkom predstatutarnom pravu*.

Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet – Obala Kulina bana 7, 71000 Sarajevo - Bosna i Hercegovina

Telefon: +387 (0)33 206-350 (centrala); +387 (0)33 206-355 (fax)

www.pfsa.unsa.ba

3. Kolokvij na temu “Branding Cultural Heritage Through Diplomacy” u okviru znanstvenog projekta MEDEA (Modern European Diplomacies and the Eastern Adriatic), Institut za povijest, Zagreb, 22. 2. 2022. Tema: *Formazione giuridica e cultura giuridica Ragusina*.
4. Savjetovanje “Budućnost obrazovanja: Visoko obrazovanje za održivi razvoj 2030”, Univerzitet u Sarajevu, Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo, Institut za društvena istraživanja Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 25. 1. 2022. Tema: *Akademski zvanja i osiguranje kvalitete: izazovi normativnih okvira de lege ferenda*.
5. International Freja Forum (nominated for the Nobel Peace Prize in 2018), Freja Foundation, Bruxelles, 13. 11. 2021. Presentation: *Transfer of know-how at CSOs improving housing and living conditions*.
6. Znanstvena konferencija povodom Dana Pravnog fakulteta na opću temu “Protivrječja savremenog prava” u partnerstvu s Institutom za komparativno pravo iz Beograda *et alt.*, Istočno Sarajevo, 30. 10. 2021. Tema: *Il concetto dello “stesso incidente” nel casus commorientis – una prospettiva romanistica*.
7. Treća akademija europskih integracija – Europa i identitet, Fondacija Konrad Adenauer u BiH, Sarajevo, 29. 10. 2021. Tema: *Koncept kulturnog identiteta Europe: teorijsko-povijesna analiza*.
8. Znanstveni skup povodom 75. godina Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu “Razvoj naučnih disciplina na Pravnom fakultet Univerziteta u Sarajevu”, Sarajevo, 20. 9. 2021. Tema: *Rimsko pravo – legitimacijski faktor europskog identiteta*.
9. Praksoteka – serija razgovora o učenju i podučavanju na Univerzitetu u Sarajevu, Univerzitet u Sarajevu, Sarajevo, 22. 1. 2021. Tema: *Primjena pristupa u učenju u digitalnom okruženju – izazovi i perspektive*.
10. The fifth International Scientific Conference “Roman Legal Tradition”, Societas Pro Iure Romano, Sofia, 28. 10. 2020. Presentation: *Il concetto di acquisizione dell'eredità nella pratica della Corte suprema della Bosnia-Erzegovina durante l'amministrazione austro-ungarica*.
11. International Conference organized on the occasion 100th Anniversary of University of Ljubljana - Faculty of Law “Current Issues in Erasmus+ Programme and Internationalisation in Law”, Ljubljana, 29. 11. 2019. Presentation: *Importance of Joint Study Programmes in Law for Western Balkans Countries and the Process of Creating “European Lawyers”*.

12. The fourth International Scientific Conference “Res publica & Res privata”, Societas Pro Iure Romano, Kragujevac, 8. 11. 2019. Presentation: *The Right of Heirs on the Body in Roman Legal Tradition*.
13. Četvrta medievistička radionica Rijeka, Svečilište u Rijeci – Filozofski fakultet, Rijeka, 30. 5. 2019. Tema: *Pravnokulturalni pristup u proučavanju prava srednjovjekovnog Dubrovnika i susjednih država*.
14. Međunarodna znanstvena tripartitna konferencija “Prednosti alternativnog rješavanja sporova”, Univerzitet u Sarajevu - Pravni fakultet, 6. 4. 2019. Tema: *Arbitraža u srednjovjekovnom dubrovačkom pravu*.
15. COLLOQVIVM in honorem professoris Esad Pašalić quinquagesimo anniversario eius mortis, BATHINVS, Univerzitet u Sarajevu - Filozofski fakultet, Sarajevo, 20. 10. 2017. Tema: *Položaj i značaj otoka Mljeta u razdoblju rimske uprave*.

3.7. Sudjelovanje u organizaciji međunarodnih znanstvenih skupova

Komisija iz biografije kandidata prepoznaje i ističe sudjelovanje u organizaciji međunarodnih znanstvenih i stručnih skupova.

1. XXVIIth Annual Forum of Young Legal Historians “Meeting of Legal Cultures”, Sarajevo, 21-23. 9. 2023. (u procesu realizacije)
2. IV Seminario Eurasiatico di diritto romano: “Guerra impossibile”: diritto come strumento di risolvere conflitti pubblici e privati, Sarajevo, 14-15. 9. 2023. (u procesu realizacije)
3. Međunarodna znanstvena konferencija “Provinciae”, *Societas pro iure romano* i Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet, Sarajevo, 22-24. 9. 2022.
4. Međunarodni doktorski seminar “European Legal History: Comparative and Cultural Perspectives”, Sarajevo, 15. 6. 2022.
5. Tripartitna konferencija, VIII bosanskohercegovačko - hrvatsko - turski pravnički dani, na temu “Prednosti alternativnog rješavanja sporova”, Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Pravni fakultet u Istanbulu, Sarajevo, 6. 4. 2019.

3.8. Rad u nastavnom procesu

Kandidat dr. sc. Mirza Hebib pedagoško iskustvo u nastavnom procesu stjecao je od 2016. godine u okviru akademskog rada na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Kao asistent (i viši asistent) na predmetima oblasti *rimsko pravo* bio je uključen u nastavni proces na predmetima *Institucije rimskog prava*, *Rimsko pravo I*, *Rimsko pravo II*, *Osnove europskog privatnog prava*, *Moderne pravne kodifikacije*, *Rimska pravna kultura* i *Ius commune*. U okviru programa razmjene predavanja je držao i na Odjelu za antičke studije Sveučilištu La Sapienza u okviru predmeta Epigrafija (*Epigrafia*) i Odjelu za pravo i ekonomiju Sveučilišta Magna Graecia u Catanzaru na predmetima *Rimsko pravo (Diritto romano)*, *Srednjovjekovna pravna povijest (Storia giuridica medievale)* i *Pravna antropologija (Antropologia giuridica)*.

U okviru TRAIN (*Training & Research for Academic Newcomers*) programa na Univerzitetu u Sarajevu uspješno je položio sadržaje/predmete preporučene za rad u visokom obrazovanju – *Osnove androgoške djelatnosti*, *Planiranje kurikuluma*, *Didaktiku visokog obrazovanja* i *Metodologiju u humanističkim i društvenim znanostima*. Također je bio akademski trener za segment argumentacije i govorništva u pripremi studenata Pravnog fakulteta u Sarajevu za natjecanja pred Europskim sudom za ljudska prava (2017.-2019.), te trener u okviru nekoliko ekstrakurikularnih, kliničkih programa u čiju organizaciju je uključen Pravni fakultet. Dobitnik je Priznanja Udruženja studenata Pravnog fakulteta u Sarajevu kao najbolji asistent Pravnog fakulteta za rad sa studentima tijekom pandemije COVID-19.

Predsjednik ove Komisije istaknuo je kako je kao šef Katedre za pravnu historiju i komparativno pravo upoznat s činjenicom da studenti Pravnog fakulteta u Sarajevu, u okviru obveznih godišnjih evaluacija rad kandidata u pravilu ocjenjuju najvišim ocjenama, te kako smatra da je kandidat svojim znanjima i vještinama stečenim na različitim europskim sveučilištima dao doprinos transplantaciji suvremenih metoda podučavanja, što studenti, ali i članovi Katedre prepoznaju.

4. Zaključna ocjena i prijedlog Komisije

Na Natječaj za izbor nastavnika u zvanje docenta na predmetima oblasti *rimsko pravo* na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, prijavio se jedan kandidat dr. sc. Mirza Hebib, viši asistent za oblast *rimsko pravo* na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu.

Analizirajući biografiju i bibliografiju kandidata, Komisija je procijenila kako kandidat dr. sc. Hebib ima evidentan nivo akademskog iskustva, koje uključuje značajne doprinose i u znanstvenoj i u nastavnoj komponenti.

Kandidat u svojim znanstvenim radovima obrađuje niz relevantnih pitanja iz oblasti rimskog prava, osobito nasljednog, te recepciju rimskog prava i aktualnost primjene rješenja rimske pravne tradicije u suvremenom kontekstu. Objavljeni radovi kandidata, objavljeni u domaćim i međunarodnim časopisima, u relevantnim znanstvenim bazama (uključujući radove u citatnim bazama *Web of Science*, *SCOPUS* i *HEIN online*), njegova sudjelovanja na međunarodnim i domaćim znanstvenim i stručnim skupovima i znanstveno-istraživačkim projektima nedvojebno potvrđuju njegovu kompetentnost za istraživanja u oblasti rimskog prava i srodnih disciplina (prvenstveno komparativnog privatnog prava i pravne povijesti).

Svojim radom daje doprinos internacionalizaciji Univerziteta u Sarajevu, od čega Komisija posebno ističe završetak prestižne poslijediplomske specijalizacije iz rimskog prava na Sveučilištu La Sapienza u Rimu; sudjelovanje u programima razmjene i mobilnosti na sveučilištima u Londonu, Ljubljani, Catanzaru, Saarbrückenu, te programe cjeloživotnog učenja u Milanu, Rimu, Rijeci, Dubrovniku i drugo; sudjelovanje u većem broju međunarodnih konferencija, na nekoliko međunarodnih projekata, te rad na organizaciji prestižnih međunarodnih konferencija i seminara na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Kao znanstvenik je društveno angažiran, što jasno dolazi do izražaja kroz participacije u različitim stručnim tijelima, komisijama, radnim grupama, odborima te znanstvenim projektima koji doprinose razvoju znanosti, kulture i visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini i šire. U odnosu na istaknuto, a u vezi s uvjetima propisanim ZVO/17, Komisija posebno procjenjuje kako je kandidat:

1. Obranio doktorsku disertaciju iz oblasti rimskog prava koja je u cjelini ocjenjena kao vrlo uspjeta, imajući u vidu da je utemeljena na sveobuhvatnoj i iscrpnoj obradi izvora rimskog prava i *ius commune*, te da *in concreto* daje izvorni znanstveni doprinos razumijevanju prirode plodouživanja (*ususfructus*) i procesa recepcije instituta na području Dubrovnika, kao mikrop plana iz kojeg se izvode opći zaključci o razvoju europskog privatnog prava.
2. Objavio sedamnaest (17) znanstvenih i stručnih radova, prikaza i eseja u priznatim publikacijama koje prate relevantne znanstvene baze podataka, uključujući i radove na engleskom i talijanskom jeziku, sve od posljednjeg izbora 2020. godine, od čega je pet (5) kategorizirano kao izvorni znanstveni rad, jedan (1) kao pregledni znanstveni rad, jedan (1) kao stručni rad, dok ostalih deset (10) predstavljaju znanstveno-popularne eseje i prikaze.
3. Stekao zavidan nivo nastavnog iskustva kao asistent i viši asistent na predmetima oblasti *rimsko pravo* na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu od 2016. godine i u okviru gostovanja na stranim sveučilištima, kako je pohađao program TRAIN i uspješno položio pedagošku grupu predmeta za rad u visokom obrazovanju, zbog čega je u konačnici za svoj dosadašnji nastavni rad u pravilu ocjenjen najvišim ocjenama u okviru studentskih evaluacija.

Na osnovu prethodno izloženih činjenica, cijeneći sve stručne, znanstveno-istraživačke i pedagoške kvalitete, te odgovarajuće reference u pogledu zakonom propisanih uvjeta, Komisija jednoglasno procjenjuje kako kandidat dr. sc. Mirza Hebib ispunjava u znatno većoj mjeri uvjete, u odnosu na uvjete propisane odredbama članka 96, stavak (1), točke d) ZVO/17, te članka 194, stavak (1), točka d) u vezi s člankom 196 Statuta Univerziteta za izbor u akademsko zvanje docenta za oblast *rimsko pravo* te se shodno tome s velikim zadovoljstvom Vijeću Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu upućuje

PRIJEDLOG

da se dr. sc. Mirza Hebib izabere u zvanje docenta za oblast *rimsko pravo*
na Univerzitetu u Sarajevu – Pravnom fakultetu.

KOMISIJA

Prof. dr. sc. Zdravko Lučić

Prof. em. dr. sc. Enes Durmišević

Prof. dr. sc. Tomislav Karlović